

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за серпень 2014 року)

23 і 24 серпня було відзначено День Державного прапора та День Незалежності України. Широкомасштабне святкування з огляду на складну ситуацію в країні не проводилося. Так, у Києві, у соборі Святої Софії Національного заповідника „Софія Київська” керівники релігійних організацій та керівники держави взяли участь в урочистому молебні за Україну та український народ. Аналогічні молебні відбулися в храмах по всій Україні. А на Софійській площі пройшла культурно-мистецька акція „Підняття Державного прапора України” та захід за участю музичних колективів, що їздять із виступами в зону АТО, а також дають концерти у військових частинах і батальйонах по всій Україні, піднімаючи бойовий дух. В рамках заходу було також показано музичну академію „З нами Бог” – музичний реквієм, присвячений загиблим українським військовим. Було розгорнуто й численні тематичні виставки: книг та творів декоративно-ужиткового мистецтва „Усе моє, все зветься – Україна” – в Національному музеї літератури України; сучасної фотографії, живопису та графіки „Український ландшафт. По той бік відчаю...” – у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький Арсенал”; творів художників з усієї України – у Будинку художника; книжкову „Україна: шлях до себе” – у Національній парламентській бібліотеці України та ін. Поширення ідеї єдності України та національно-патріотичного світогляду дітей, залучення дітей до процесу формування культурного середовища України – таку мету визначили організатори акції „Омріяна Україна очима дітей”, що з 24 по 26 серпня проходила в Національному центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім”. Також 24 серпня стартувала мистецько-просвітницька духовно-патріотична акція до Дня Незалежності України „Кордони наші вкаже пісня”. Мета цієї акції – зустрічі відомих митців, діячів культури, популярних телеведучих, журналістів, письменників, акторів, спортсменів, істориків і духовенства з прикордонниками всіх регіонів України. Акція пройде в Миргороді, Полтаві, Дніпропетровську, Запоріжжі, Мелітополі, Кривому Розі, Херсоні, Миколаєві, Одесі. Після звільнення Луганської та Донецької областей планується проведення цієї мистецької акції на цих територіях.

Різноманітні культурно-мистецькі акції з нагоди Дня Незалежності було підготовлено та проведено в багатьох містах України: у Харкові, на площі перед національним академічним театром опери та балету імені М. В. Лисенка, – показ опери „Тарас Бульба” М. Лисенка за повістю М. Гоголя; в Івано-Франківську – I Фестиваль волі „Довбушфест”; у Генічеську Херсонської області – концертну програму за участю кращих творчих колективів області; у Житомирі – виставку документів і періодичних видань; у Вінниці – виставку художніх полотен, виробів декоративно-ужиткового мистецтва, ілюстрованих фотоальбомів, виданих упродовж років незалежності, а також збірки музичних творів, записаних не тільки на папері, а й на дисках, „Моя Україна у кольорі, слові і пісні” тощо.

Указом Президента України з нагоди Дня Незалежності України нагороджено орденом „За мужність” III ступеня українського кінорежисера, сценариста О. Сенцова, який нині перебуває у російській Лефортовській в’язниці.

2–3 серпня у селі Крилос Галицького району Івано-Франківської області відбулася III Всеукраїнська патріарша проща до Галицької чудотворної ікони Матері Божої, участь в якій взяли близько 40 тисяч вірян з усієї України, а також гості з країн Європи. Служба пройшла біля Церкви Успіння Пресвятої Богородиці, на території Національного заповідника „Давній Галич”. У прощі також взяли участь Віце-прем’єр-міністр України О. М. Сич, Міністр культури України Є. М. Нищук, керівництво району та області, а також єпископи УГКЦ з усієї України. Урочиста літургія розпочалась хіротонією (нареченням) нового єпископа УГКЦ о. Йосафата Мощича, а також молитвою за мир в Україні.

200-річчю від дня народження Т. Шевченка було присвячено I Всеукраїнський фестиваль „She.Fest” у с. Моринці Звенигородського району Черкаської області. У рамках фестивалю з 16 і 17 серпня відбулися: виступи сучасних популярних музичних колективів, мистецькі перформанси, театральні постановки, покази фільмів про Т. Шевченка, програма для дітей, ярмарок, екскурсії, благодійний аукціон картин, організований з метою збору коштів на тепловізор для черкаських військових тощо.

7–10 серпня Одеса приймала учасників та гостей XVIII Міжнародної книжкової виставки-ярмарку „Зелена хвиля” та II Одеського корнійчуковського фестивалю дитячої літератури, які проходили за підтримки Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів, Одеської міської ради, а також Асоціації по культурному і туристичному обміну Ради Європи (АСТЕ). Головними подіями культурної програми виставки-ярмарку стали експозиції, присвячені 200-річчю від дня народження Т. Шевченка, 120-річчю від дня народження радянського російськомовного письменника і драматурга єврейського походження І. Бабеля, 80-річчю від дня народження уродженця Одещини, письменника-сатирика М. Жванецького та ін. А під час II Одеського корнійчуковського фестивалю дитячої літератури, зокрема, відбулися: нагородження переможців II Конкурсу на кращий твір для дітей „Корнійчуковська премія” та презентація збірника творів переможців конкурсу.

Рядом заходів було відзначено 160-річчя від дня народження першої народної артистки України М. Заньковецької. У будинку-музеї у Києві було розгорнуто виставку „Марія Заньковецька. Найрадісніші і незабутні хвилини мого життя”, яка представила цікаві фотографії, раритетні предмети, що розкривали маловідомі факти з життя актриси. У відкритті виставки взяли участь міністр культури України Є. М. Нищук та відомі діячі культури. Гості також переглянули документальний фільм про життя та творчість М. Заньковецької, створений працівниками будинку-музею. Голос відомої актриси озвучувала народна артистка України Л. Кадирова. Звучали і пісні, які свого часу виконувала М. Заньковецька з театральної сцени. У Національній парламентській бібліотеці України було розгорнуто виставку „Мельпомена української сцени”. Література, що була представлена в експозиції висвітлювала життя і творчість української актриси, її роль у розвитку театрального мистецтва України.

До 90-річчя від дня народження українського письменника, Героя України, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка П. Загребельного у Києві, на фасаді будинку, в якому він жив протягом 1977–1999 років, відкрито меморіальну дошку. Життю і творчості П. Загребельного присвячувалися виставки: „Патріарх української літератури” – у Національній парламентській бібліотеці України та „З погляду вічності” – у Національному музеї літератури України. Урочистості відбулися і в рідному селі письменника – Солошине Кобеляцького району Полтавської області. У них взяли участь керівники району, літератори. Тематичний захід підготували педагоги та учні місцевої школи. Присутні згадували головні віхи життя і творчості митця.

З нагоди 180-річчя з дня народження українського письменника, публіциста, перекладача, драматурга, фольклориста і освітнього діяча Ю. Федьковича у Києві, у Національному музеї літератури України, було розгорнуто виставку „Вдарте дзвоном, мої струни”. Ряд заходів було організовано на батьківщині письменника, у Чернівецькій області: у літературно-меморіальному музеї Ю. Федьковича у Чернівцях – творчий вечір-гостини у Юрія Федьковича „Вершин карпатських вивищена муза”; на території музею-садиби Юрія Федьковича в смт Путила – традиційне літературно-мистецьке свято „Шовкова косиця” за участю представників обласної виконавчої влади, керівників районної влади, відомих митців краю; в обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. Івасюка – книжкову виставку „Там, де я родився, там мій рідний край”.

До 101-ї річниці від дня смерті Лесі Українки було приурочено обласний літературно-мистецький фестиваль поезії „Лісова пісня” в урочищі Нечимному біля с. Скулин Ковельського району Волинської області. Цьогоріч свято відбулося вже вчотирнадцяте. Разом із творами Лесі Українки звучали і вірші місцевих авторів, а також гостей з інших областей України, виступили аматорські колективи із сусідніх сіл Скулин та Білин. Також у серпні виповнилося 10 років Музею „Лісової пісні”, що розташований в урочищі Нечимне на Ковельщині у Волинській області. Це єдиний в Україні музей,

присвячений лише одному літературному твору. Розташований він неподалік однойменного озера, що надихнуло Лесю Українку на написання її „Лісової пісні”.

Оголошено лауреатів Міжнародної літературної премії ім. Г. Сковороди „Сад божественних пісень” за 2014-й рік. Відзнаку заснували у 2005-му Волинське товариство „Світязь” і Чернігівський інтелектуальний центр за сприяння Національної спілки письменників України, Інституту літератури імені Тараса Шевченка Національної Академії Наук України та міжнародних громадських організацій. Цього року премії було удостоєно літературознавця, академіка Національної академії наук України І. Дзюбу (м. Київ) за книгу „На трьох континентах. Книга 1”; письменника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка В. Шевченка (м. Київ) за книгу „Пізнаний і непізнаний Сфінкс: Григорій Сковорода сучасними очима”; засновника благодійного „Фонду Ігоря Палиці – Новий Луцьк” мецената І. Палицю за внесок у розвиток і популяризацію національної культури, науки та книговидавництва; викладача кафедри французької філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Д. Чистяка за визначні досягнення в галузі французької філології та плідну працю з популяризації доробку українських письменників і науковців за кордоном; вченого-мовознавця, літературознавця, публіциста, ректора Полтавського національного педагогічного університету М. Степаненка за науково-краєзнавчі дослідження „Літературні, літературно-мистецькі премії в Україні”, „Літературно-мистецька Полтавщина”, а також за гончарознавчі дослідження останніх років; кримськотатарського письменника, перекладача С. Сулеймана за власний поетичний доробок та переклади кримськотатарською мовою творів видатних українських письменників; письменника М. Петренка (м. Львів) за поетичну збірку „Вічний втікач”, присвячену Г. Сковороді; сходознавця, літературознавця, перекладача, старшого викладача кафедри сходознавства Львівського національного університету ім. І. Франка Р. Гамаду за визначні здобутки в галузі сходознавства; перекладача із перської мови, художницю Н. Вишневську (м. Львів) за збагачення української культури літературними скарбами Сходу.

На Чернігівщині визначено цьогорічних лауреатів обласної премії ім. М. Коцюбинського. Ними стали: у номінації „Театральне та музичне мистецтво” – капела бандуристів ім. О. Вересая за цикл концертних програм, а у номінації „Декоративне та образотворче мистецтво” – В. Матвейцов за цикл робіт „Від великого до смішного один крок, або Козацькому роду нема переводу”.

У Чернівцях у рамках проекту „Ініціатива захисту прав та представлення інтересів місцевого самоврядування в Україні”, який реалізовується спільно з Агентством США з міжнародного розвитку, відбулося засідання секції з питань культури та мистецтв Асоціації міст України. Експерти і фахівці розглядали проблеми клубної сфери, бібліотечної, шкіл естетичного виховання; проект концепції розвитку культури в Україні, пріоритети культурної політики 2015 року, питання збереження історико-культурної спадщини, проекти нормативно-

правових актів щодо запровадження гастрольного збору та інші організаційно-правові аспекти діяльності комунальних закладів культури.

Дніпропетровська обласна рада заручилася підтримкою Міністерства культури України в питанні внесення козацьких пісень до охоронного списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Це підтвердив міністр культури України Є. Нищук на зустрічі з дніпропетровською делегацією, де сторони обговорили питання внесення козацьких пісень Дніпропетровщини до списку елементів нематеріальної спадщини України.

Культура для АТО

з 15 по 19 серпня в містах Сватове, Кременна, Северодонецьк, Слов'янськ, Краматорськ та Харків Міністерством культури України у тісній взаємодії та за сприяння Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, Головного командування Національної гвардії України проведено мистецьку акцію „Підтримаємо своїх”. Серед учасників концертів – З. Огневич, А. Приходько, М. Яремчук, В. Ткаченко, П. Табаков, А. Матвієнко, А. Мірзоян та інші.

17 серпня стартувала акція на підтримку Збройних Сил України „Сила духу”. Проведення такого заходу сприятиме підняттю морально-психологічного духу, максимальному зниженню психологічної напруги та створенню у воїнів відчуття щирої народної підтримки. У концертному турі візьмуть участь відомі українські артисти: гурти „С.К.А.Й.”, „Телері”, „Крихітка”, „Друга ріка”, „ТНМК”, „ТарТак”, А. Ніколайчук, Еріка, М. Бурмака та інші.

„Другий фронт АТО: гуманітарна акція журналістів видань Мінкультури для дітей зони АТО” – під такою назвою 7 серпня стартувала акція за участю міністра культури України Є. М. Нищука в Національному інформаційному агентстві „Укрінформ”. Її мета – звернути увагу на дітей, надати їм моральну і психологічну підтримку, забезпечити їх найнеобхіднішим.

27 серпня у столичному Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка розпочався 95-й театральний сезон. На сцені було показано виставу за драмою Т. Шевченка – „Назар Стодоля”. За ініціативою колективу театру усі кошти, що були зібрані з продажу квитків на виставу, а також зі спеціальних скриньок, що знаходилися протягом вистави у фойє театру, будуть перераховані на потреби українських військових, що перебувають у зоні АТО.

Національний художній музей спільно з Українським центром розвитку музейної справи оголосили про початок благодійної програми „Леви своїх не лишають”. Програма передбачає проведення спеціальних подій, всі кошти від яких будуть спрямовані на допомогу пораненим військовим та постраждалому музею в м. Луганськ. Серед заходів – творчі зустрічі, майстер-класи, концерти, кінопокази з обговореннями, книжковий обмін, мистецька лотерея тощо.

7 серпня у Національному музеї народної архітектури і побуту України відбулася громадська ініціатива „Подаруй посмішку” для дітей-біженців із східних областей України. Вони взяли участь в арт-програмах, майстер-класах

зі створення оберегів, ляльок-мотанок, прикрас та інших заходах. Долучилися до цієї ініціативи також українські артисти – брати Борисенки, які дали концерт для дітей. Допомогли організувати й провести свято волонтери Києва на чолі з ідейним керівником, режисером і композитором Н. Мієдіною та танцювальний ансамбль „Барвінок” з Луганська. Насамкінець усі діти прив’язали стрічки-побажання на символічне „дерево миру”. Воно подорожуватиме з проектом „Подаруй посмішку” усією Україною, збираючи на собі мрії усіх дітей-учасників ініціативи.

У рамках акції „Об’єднаймо Україну разом!”, яка спрямована на організацію змістовного відпочинку дітей та дорослих, які тимчасово перебувають на території Кіровоградської області внаслідок проведення АТО у східних

регіонах України та окупації Криму, 7 серпня до Кіровоградського обласного художнього музею завітали гості зі сходу України. Із проханням здійснення безкоштовного обслуговування для жителів Донецької та Луганської області (міста Донецьк, Луганськ, Макіївка та Горлівка) різних вікових категорій до музею звернулися представники Міжнародного християнського благодійного фонду „Сонячний світ”. А працівники музею, у свою чергу, відгукнулися на цю пропозицію. Гості отримали цікаву інформацію стосовно експозицій виставкових залів та історії регіону, що став для них тимчасовою домівкою. Для всіх бажаючих з екскурсійної групи на базі відділу музею – картинної галереї Петра Оссовського „Світ і Вітчизна” були проведені майстер-класи зі створення ляльки-мотанки та написання картини олійними фарбами. Для дітей також відбулася демонстрація мультфільмів про українських козаків. Наостанок гості взяли участь в акції Кіровоградського обласного художнього музею „Україна єдина”.

Українська актриса театру та кіно, народна артистка України А. Роговцева із творчою місією відвідала звільнені від бойовиків міста сходу країни. 21 серпня відбувся її творчий вечір у Лисичанську Луганської області, 22 серпня вона виступила в Артемівську, 23 серпня – у Краматорську, а на День Незалежності – 24 серпня прибула до Слов’янська Донецької області. До благодійних творчих поїздок артистки долучились актриса, режисер К. Степанкова, актор Київського академічного театру драми і комедії на лівому березі Дніпра, режисер і виконавець головної ролі у художньому фільмі про депортацію кримських татар під час Другої світової війни з Криму „Хайтарма” А. Сеїтаблаєв.

13 серпня перед військовослужбовцями в зоні АТО у Донецькій області, а наступного дня – у польовому госпіталі, який знаходиться в аеропорту Дніпропетровська, виступив лідер гурту „ВВ” О. Скрипка.

21 серпня у Миколаєві відбувся закритий концерт гурту „Океан Ельзи” для десантників 79-ї аеромобільної бригади, перед їх поверненням на фронт.

У Полтаві відбувся дводенний благодійний марафон на підтримку військових під девізом „Україна починається з тебе”. Ініціювали його активісти громадської організації „Полтавський батальйон небайдужих”. До них долучилися представники ще кількох громадських об’єднань. На Театральній

площі встановили одразу кілька скриньок для благодійних внесків. Одна з них функціонувала безпосередньо біля сцени, на якій протягом двох днів виступали професійні та самодіяльні артисти. Організатори ставили за мету зібрати кошти на тепловізор.

Також у Полтаві, біля Свято-Успенського собору, відбулася кіноніч „300 кілометрів на схід”, на якій демонстрували фільми і відеосюжети про події на Донбасі. Організували захід позапартійна просвітницька організація „ЗЛАМ стереотипів” та волонтерське об’єднання „Полтавський батальйон небайдужих”. А ініціював проведення кіноночі лідер „ЗЛАМу стереотипів” полтавець О. Коба, який добровільно брав участь в АТО й зазнав важкого поранення. Організатори кінопоказу мали 2 мети: допомогти зібрати кошти на потреби бійців АТО і показати полтавцям, що зовсім недалеко триває війна. Захід тривав 3 години, упродовж яких можна було побачити різні сюжети: частини проекту „Вавилон – 13” від режисерів, які почали знімати ще на „Євромайдані”, проекту „Восток” від журналістів М. Найєма та Б. Кутєпова, різні відеоролики зі свідченнями очевидців і просто документальні зйомки. Ці картини переглянули приблизно 4 сотні людей.

У Тернополі проведено благодійний аукціон, до участі в якому долучилися 14 художників. Окрім картин, на аукціон віддали одну статуетку, а також ікони вироблені з кераміки. У результаті на благодійному аукціоні було продано 6 робіт.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. З 11 по 28 серпня в Колонному залі ім. М. Лисенка Національної філармонії України проходив традиційний фестиваль „Літні музичні промені”. У рамках фестивалю виступили Національний камерний ансамбль „Київські солісти”, Національний академічний духовий оркестр України, Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України, Київський камерний оркестр і Національний ансамбль солістів „Київська камерата”. П’ять провідних музичних колективів столиці представили концертні програми з творів починаючи від епохи бароко до сучасності.

У пам’ять про загиблих у авіакатастрофі малайзійського боїнгу МН17 у Національному будинку органної та камерної музики України за участю представників дипломатичного корпусу пройшов меморіальний концерт-реквієм. Під час заходу у виконанні Національного ансамблю солістів „Київська камерата” прозвучали композиції Й. Себастьяна Й. С. Баха, К. Аттерберга, Й. Штрауса, І. Киріліної та М. Скорика. Також виступив бандурист Р. Гринків.

Національний академічний театр російської драми ім. Лесі Українки (Київ) у серпні показав прем’єру вистави „Джульєтта і Ромео” за В. Шекспіром, а Київський академічний Молодий театр – прем’єру вистави „Янгольська комедія” за мотивами п’єси А. Ручелло „Фердинандо”.

У Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. О. Кобилянської відбулася прем’єра вистави „Срібний павук” за однойменним романом В. Кожелянка.

28 серпня перед Львівським національним академічним театром опери та балету ім. С. Крушельницької відбулася музична акція-перформенс „Борітеся-поборете!” за участю всього складу артистів, хору і симфонічного оркестру театру. „Борітеся – поборете” – дійство, в якому було поєднано оркестр і кантату-симфонію „Кавказ” С. Людкевича, костюми, балет. У центрі вистави – вогонь війни. А 29 серпня оперою „Бал-маскарад” Дж. Верді Львівський національний академічний театр опери та балету ім. С. Крушельницької відкрив 115-й театральний сезон під гаслом „Шевченко-Шекспір-музика: великі нас об'єднують”, яке символізувало дві визначні ювілейні дати: 200-річчя від дня народження видатного українського поета, художника і громадського діяча Т. Шевченка та 450-річчя від дня народження англійського письменника і драматурга В. Шекспіра.

Творчим вечором „Дідове літо” на сцені Житомирського академічного українського музично-драматичного театру ім. І. Кочерги відзначив своє 60-річчя від дня народження автор і виконавець власних пісень, заслужений працівник культури України В. Шинкарук.

Мистецьке об'єднання „ОстаNNя барикада” випустило два диски пісень, які стали музичними символами „Євромайдану”. До кожного диска увійшло по 20 пісень, які об'єднували людей протягом революції Гідності. Перша частина називається „Листопад”, друга – „Грудень”. Пісні повертають слухачів у конкретний період бурхливих подій. Хронологічний метод побудови частин дозволяє відчувати атмосферу кожного дня на Майдані Незалежності у певний відрізок часу.

Краще дізнатися про опери зарубіжних і вітчизняних композиторів, поставлених у театрах нашої країни за останні 300 років, допоможе читачеві нове видання, автор якого – поет, журналіст та музичний критик І. Лисенко. У книзі-довіднику вміщено близько 600 статей.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. У серпні стали відомі переможці Всеукраїнського конкурсу на кращий ескіз знака ордена Героїв Небесної Сотні, який з 23 по 28 липня проводило Міністерство культури України. Всього на конкурс було подано 17 конкурсних проектів від 16 учасників з різних регіонів України. Перше місце здобула робота авторського колективу Т. Возняка та К. Ковалишина зі Львова. Ескіз О. Сопова та А. Несіної-Інькової з Києва посів друге місце, а третє – ескіз автора О. Руденка з Києва.

До 20-річчя заснування мистецької організації „Пласт-Арт” у Києві, у Національному музеї Тараса Шевченка, за сприяння Міністерства культури України та президентського фонду Леоніда Кучми „Україна” було відкрито виставку „Територія душі”, на якій організатори прагнули показати різноманітний світ сучасного образотворчого мистецтва, основні мистецькі тенденції тощо.

„Діти – за єдність України!” – пересувна виставка малюнків із такою назвою відкрилась у столичному Музеї книги та друкарства України. В експозиції – роботи учасників львівського форуму дитячої творчості „Золотий мольберт”, який спочатку був організований з нагоди 200-річчя від дня народження

Т. Шевченка, проте з огляду на події на сході України, його тематику було змінено. Виставку також присвятили Небесній Сотні та усім теперішнім захисникам української незалежності. На ній можна було побачити малюнки дітей зі Львова, Керчі, Києва, Одеси, Донецька та інших міст. У Києві виставка триватиме до 31 жовтня, а потім експонуватиметься у Северодонецьку, Харкові та Донецьку.

Також у Києві експонувалися виставки: у Національному художньому музеї України – творів А. Сумара; у Національному музеї літератури України – графіки С. Караффи-Корбут до 90-річчя від дня її народження, робіт Н. Голдман (Н. Кислинська) „Рідна Україна”; у Національному музеї Тараса Шевченка – фоторобіт В. Антоновича „Сотня світлин Майдану”; в історико-меморіальному музеї М. Грушевського – творів В. Клочка та М. Коржелецького „Європейський вибір українського Майдану”; у Музеї театрального музичного та кіномистецтва України – робіт А. Романченка „Театр на валізах”; у Музеї шістдесятництва – робіт Н. Кучер „Вікно у сад”; у Центрі сучасного мистецтва „М17” – живопису молодих українських художників „Marts Unframed – 2014”; у галереях: „Триптих” – фоторобіт О. Друганова; „Парсуна” – декоративних текстильних панно з використанням батику й вишивки, а також 25 авторських ляльок від українських майстрів „Янголи надії”; „Я Галерея” – робіт О. Грищенка „Процвітання”; „AVS-art” – полотен М. Демцю „Вулкани і мед”; „Щербенко Арт Центр” – робіт О. Секереш і О. Токарева „У відповідь”.

У містах України було розгорнуто виставки: у Львові – робіт М. Ягоди; у Харкові – живопису, графіки і об’єктів Є. Моргулян, О. Лісничої та Н. Виноградової; у Кіровограді – „Віктор ОРЛІ – амбасадор Провансу”; у Чернігові – графіки В. Мельник „Акварелі”; у Львові – акварелей і живопису С. Резніченка, творів Н. Бартків „Дім там, де ти”, М. Діордічук та Є. Стрелкова „Кольори ночі”; в Ужгороді – робіт Я. Пашка з нагоди відзначення 80-річчя від дня народження; у Дніпропетровську – картин М. Козолуп „Час”, живопису А. Ткача „Спадщина і спадкоємці”; у Полтаві – робіт І. Новобранця.

Скульптори з Києва, Запоріжжя, Дніпропетровська та Львова взяли участь у Всеукраїнському пленері скульпторів „Лице скульптури”, який проходив у Миколаєві Львівської області. У програмі пленеру також – екскурсії, майстер-класи, круглі столи тощо. По завершенню заходу одинадцять львівських скульпторів презентували вироби у глині на виставці у Львівському музеї ідей.

У центрі культури „Вернісаж” журі Всеукраїнського архітектурного конкурсу „Пієта” обрало переможця та оголосило трійку найкращих проектів скульптур пам’ятника Небесної Сотні у Чернівцях. Його встановлять на Центральній площі міста на місці Хреста Пієти. Переможцем обрано заслуженого художника України, скульптора М. Білика. В трійку найкращих увійшли заслужений художник України, скульптор В. Корчевий та член Національної спілки художників України І. Салевич.

Напередодні дня народження народного артиста України Б. Ступки у фойє Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка було

відкрито меморіальну дошку з відтиском його руки. Автор відбитку – скульптор І. Романовський.

Також у серпні у містах і селах України було відкрито: погруддя Т. Шевченку – у Дунаївцях Хмельницької області; **пам'ятники:** Т. Шевченку – в Опішні Зіньківського району Полтавської області (скульптор – Д. Коршунов) та у селі Абазівка, що поблизу Полтави (автор – Ю. Пошивайло), промисловцю і меценату Н. Терещенку – у м. Андрушівці на Житомирщині, подружжю меценатів О. й Т. Антоновичам – у Долині Івано-Франківської області; жертвам депортації з нагоди 70-річчя з часу примусового виселення українців із їхніх історичних земель Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя (скульптори – А. і В. Сухорські та В. Стасюк, архітектор – О. Головчак) – у Тернополі, чорнобильцям Прикарпаття – в Івано-Франківську; студентові – у Запоріжжі; **пам'ятний знак** жертвам Голокосту – у Кременчуці Полтавської області; **пам'ятну стелу** Героям Небесної Сотні – у смт Рокитне Рівненської області; **меморіальний знак** Небесній Сотні – у селищі Млинів на Рівненщині; **меморіальну дошку** композитору, диригенту, бандуристу Г. Китастому – у м. Кобеляки Полтавської області.

КІНОМИСТЕЦТВО. У столиці, в Українському кризовому медіа-центрі, було презентовано документальний фільм „Молитва за Україну”, який через історії учасників Майдану розповідає про драматичні події в центрі столиці з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року. Для створення масштабного документального свідчення об'єдналися відразу кілька медійних груп, серед яких „Спільнобачення” та „Ukrstream.tv”. Було використано близько 500 годин відзнятого матеріалу та 100 інтерв'ю з безпосередніми учасниками подій, половина з них увійшла до стрічки. Режисер і продюсер фільму – Є. Афінеєвський.

У столичному кінотеатрі „Жовтень” відбувся показ документального фільму „Сходи Якова”, присвяченого трьом відомим постатям сьогодення – Верховному архієпископу Української греко-католицької церкви Л. Гузару, сину головнокомандувача Української повстанської армії Ю. Шухевичу та онкохірургу Б. Білинському. Автор фільму – журналіст Л. Харченко.

21–23 серпня в Одесі проходив VI Міжнародний фестиваль сценічного та екранного мистецтва „Кінологос – 2014”. У номінації „Екранне мистецтво” було представлено документальні фільми на історичну та духовну тематику, а у номінації „Сценічне мистецтво” – фрагменти вистав, народні козацькі та сучасні естрадні пісні, хореографію тощо.

Запорізький центр мистецтва „Арт-Простір” за підтримки підприємця, генерального директора Торгівельно-промислової транснаціональної компанії „Кераміст” Д. Зусмановича провів фестиваль „Кіно-толока”. У фестивалі взяли участь запорізькі режисери О. Смирнова, О. Барліг, О. Чирченко, А. Жадько, А. Беркалієв, Г. Синеокий, О. Рудик, П. Сургай, О. Борщевський, О. Горбач, С. Андрієнко, Н. Лойко, В. Гулич, Ю. Баранник. У рамках заходу було показано понад 30 фільмів.

Цікаві факти про перебіг подій на київській кіностудії імені О. Довженка „періоду хрущовської відлиги” висвітлено у книзі „Василь Земляк в Усмішках Миколи Мащенка”, презентація якої відбулася у Національній спілці письменників України. У презентації книги взяли участь донька і онук В. Земляка, вів вечір І. Драч. Зі спогадами виступили М. Жулинський, П. Мовчан, Б. Комар, Н. Орлова, С. Тримбач, В. Шкляр та інші письменники і мистецтвознавці. О. Мащенко подарувала кілька своїх образотворчих робіт за мотивами творів В. Земляка Національній спілці письменників, Інституту літератури НАН України, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології, одній із районних бібліотек столиці.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК. На тему: „Музей Майдану: концепція, колекція, кроки до створення” 28 серпня у Національному центрі народної культури „Музей Івана Гончара” відбулася прес-конференція С. М. Нищука, голови робочої групи, начальника управління музейної справи Мінкультури В. Рожка, директора ГО „Агенція культурних стратегій” М. Скиби, голови Музейної Ради при Мінкультури, заступника директора „Музею Івана Гончара” І. Пошивайла, директора Українського інституту національної пам'яті В. В'ятровича, завідувача сектору археологічних досліджень Національного заповідника „Софія Київська” Т. Бобровського. Ініціатори проекту презентували концепцію музею, розповіли про зібрані артефакти, документи та усні свідчення, що складатимуть основу його колекції, про збереження нерухомих об'єктів та місць пам'яті Небесної Сотні, а також подальші кроки зі створення музею.

20 серпня у Національному музеї Тараса Шевченка відбулося відкриття виставки „Мамай єднає Україну”. Понад 70 робіт із зображенням козака Мамаю, створених 30 художниками з різних регіонів країни, з фондів Музею історії міста Дніпродзержинська представили своєрідну мапу держави. Київ – не перше місто, де було показано таку виставку. За 7 років вона побувала у Львові, Вінниці, Самборі, Донецьку, Чернівцях. І цю традицію дніпродзержинський музей планує розвивати й надалі: зробити проект „Мандруючий Мамай” і показувати його в усіх куточках країни, в тому числі після звільнення й на Донеччині та Луганщині. У стінах же столичного музею полотна можна побачити до 18 вересня.

До 23 серпня на території Києво-Печерської лаври проходила мистецька акція, присвячена петриківському розпису, а в її рамках – виставка „Петриківський розпис – колір традицій”, майстер-класи та лекції, а також благодійна складова. Список пам'яток ЮНЕСКО минулого року поповнився ще одним пунктом українського походження, а саме творчістю з села Петриківка. Тож організатори події поєднали дві перлини всесвітньої спадщини в одному просторі – Києво-Печерський історико-культурний заповідник та петриківський розпис. В експозиції „Петриківський розпис – колір традицій” було представлено близько 50 робіт з колекції Дніпропетровського художнього музею.

„Уся правда про Крим. Пленерні хроніки” – так називалася виставка, яку було відкрито в галереї „Хлібня” Національного заповідника „Софія Київська”. Експозиція зібрала понад сто робіт різних поколінь українських художників – із 1950-х і до сьогодні. Серед них – пленерні полотна курортних міст, пейзажні замальовки, настроєві графічні зображення. Мистецький проект організували „Софія Київська” та галерея „Калита арт-клуб”. Більшість картин надано родинами художників та приватними колекціонерами і в музейному контексті демонструвалися вперше.

Унікальна виставка працювала у Національному музеї історії України. Тут можна було побачити понад 400 печаток, більшість із яких демонструвалися вперше. Її автори – історик Ю. Савчук та відомий меценат, колекціонер О. Шереметьєв. До створення виставки „Тисячоліття української печатки” долучилися працівники 17 провідних музеїв, архівів, бібліотек України.

З 1 по 28 серпня у Музеї історії міста Києва працювала виставка творів митців-шістдесятників „Спалах”, експонати для якої надав з фондової збірки столичний Музей шістдесятництва. Експозиція включала твори понад тридцяти українських митців: А. Горської, В. Зарецького, Г. Зубченко, Г. Пришедька, Г. Севрук, Л. Семікіної, В. Кушніра, С. Караффи-Корбут, Г. Якутовича, І. Крислача, В. Перевальського, М. Стороженка, А. Зубка, Ю. Логвина та інших – загалом понад сто художніх робіт. Крім того, можна було побачити й особисті речі митців.

21 серпня в Музеї однієї вулиці у Києві відбулося відкриття виставки посмертних масок видатних українців: громадських та політичних діячів – М. Драгоманова, С. Петлюри, В. Липинського, Є. Коновальця, М. Тарнавського, В. Жаботинського, С. Бандери, О. Степанів, М. Лебідя, С. Стецько; літературних класиків – М. Гоголя, Т. Шевченка, М. Старицького, І. Франка, Б. Лепкого, М. Кирієнко-Волошина, О. Олесья, О. Вишні, А. Малишка, Б. Тена, Б. Антоненка-Давидовича, М. Стельмаха; композиторів – М. Лисенка, О. Кошиця, Ф. Колесси, Б. Лятошинського, Л. Ревуцького, С. Людкевича; художників – М. Ге, К. Малевича, І. Труша, А. Петрицького, С. Литвиненка, О. Кульчицької, В. Касіяна, Р. Сельського; вчених – С. Корольова, М. Гришка, В. Воробйова, В. Філатова; корифеїв українського театру – М. Садовського, М. Заньковецької, С. Крушельницької, А. Бучми, Б. Гмирі, кінорежисерів – О. Довженка, С. Параджанова та багатьох інших відомих постатей.

У Національному музеї мистецтв ім. Богдана і Варвари Ханенків започаткували безкоштовні екскурсії для пенсіонерів. Тут впроваджено соціальну програму „Друга середа”, що спрямована на надання відвідувачам пенсійного віку ширшого доступу до цінностей світового мистецтва. Кожної другої середи місяця музейні фахівці будуть проводити безкоштовні екскурсії для пенсіонерів.

У Сумському художньому музеї ім. Н. Онацького працювала виставка, присвячена 200-річчю від дня народження Т. Шевченка та 75-річчю утворення Сумської області. Майже 200 творів у 10 номінаціях (живопис, гончарство,

виготовлення, різьблення, писанкарство тощо) представили більш, ніж 40 учасників з різних куточків краю. Свої твори для огляду запропонували не лише професійні майстри, а й аматори.

З нагоди 170-річчя від дня народження всесвітньо відомого художника І. Рєпіна 5 серпня до його художньо-меморіального музею у Чугуєві Харківської області прибуло чимало гостей: науковці, меценати, художники, колеги з інших музеїв, бібліотекарі та загалом усі, для яких ім'я І. Рєпіна є знаковим. На них чекала презентація проекту відтворення майстерні художника на меморіальній садибі та концепції створення музейного кварталу у Чугуєві від студентів Харківського національного університету будівництва і архітектури. Також у цей день у музеї було показано фільми, відбулися мультимедійні презентації про життя та творчість І. Рєпіна. Українські народні пісні виконав народний хор „Донець”. Гости свята також взяли участь у створенні колективного панно „Рєпін forever”. А у виставковому залі Художньої галереї відкрилася виставка робіт харківського фотохудожника В. Оглобліна „Академічка”, яку автор присвятив 170-й річниці від дня народження митця. Подарунком для музею стало репринтне видання книги 1913 року „А. І. Куїнджі”, в якій, зокрема, міститься стаття І. Рєпіна, присвячена цьому видатному художнику-пейзажисту. Книга перевидана за підтримки „Консалтингової групи «Рубаненко і партнери»” та Посольства Республіки Білорусь в Україні. Відбулося і погашення поштової марки. Спеціально до ювілею художника Чугуївське відділення Укрпошти виготовило конверт із портретом художника та марку із зображенням його відомої картини „Запорожці пишуть листа турецькому султану” із зібрання Харківського художнього музею. Протягом дня у Шляховому палаці усі бажаючі могли відвідати виставку плернерних робіт „Портрети та натюрморти на плернері”. Завершилося святкування врученням дипломів та подарунків учасникам XV Міжнародного рєпінського плернеру, кожен з яких передав до фондів Художньо-меморіального музею по кілька своїх етюдів.

6 серпня в Чернігівському історичному музеї імені В. В. Тарновського відбулося відкриття виставки „Сонячне мистецтво Василя Гузія”, яку було присвячено 100-річчю від дня народження художника та яка репрезентувала 18 його робіт з фондів окрім Чернігівського історичного музею імені В. В. Тарновського також з Прилуцького краєзнавчого музею імені В. І. Маслова, створених у 1970-х–1980-х роках. У доробку майстра: портрети, орнаментальні та сюжетні композиції, ікони, виконані в техніці аплікації соломною. Вони прикрашають іконостаси церков: Петропавлівської (Чернігів), Іванівської (Прилуки), Воскресенських (Густинський монастир та село Журавка Варвинського району).

До 90-річчя народного художника України, майстра текстилю, відомого далеко за межами України митця М. Біласа відбулося відкриття виставки його творчості у трьох музеях: художньому музеї М. Біласа в Трускавці, музеї „Дрогобиччина” у Дрогобичі та Національному музеї у Львові ім. Андрея Шептицького. У селі Медвежа на Дрогобиччині, де М. Білас провів 10 років дитинства, встановлено меморіальний знак.

З нагоди 108-ї річниці від дня народження графіка і живописця Л. Левицького 7 серпня у його Художньо-меморіальному музеї у Львові було підготовлено програму, яка включала: тематичну екскурсію „У гостях у Леопольда Левицького”, відеопрезентацію світлин з архіву Л. Левицького: родинні фото та світлини українських культурних та громадських діячів В. Івасюка, Й. Бокшая, Є. Безніска, І. Остафійчука, А. Труш та інших митців, які були частими гостями в оселі художника, світлини в інтер'єрі помешкання Левицьких 1950–1970 рр., види першої експозиції Музею у вітальні митця; майстер-клас „Ліногравюра”.

З 11 по 15 серпня в Музеї Івана Труша у Львові у форматі культурно-освітньої програми музейна арт-студія „У Труша” тривав новий мистецький інтерактивний проект для дітей „Подорож картиною”. Протягом тижня в музеї діти відкривали для себе таємниці творчості видатного українського художника І. Труша. Кожен день було присвячено окремому полотну в експозиції музею. Впродовж проекту діти вчилися аналізувати живописне полотно, могли виконати творчі пошукові завдання, а також взяти участь в майстер-класах.

„На вихідні з сім'єю у музей” – таку назву отримав проект у Львові, що передбачає безкоштовний вхід, екскурсію чи майстер-клас в окремо визначені музеєм вихідні дні щомісяця. Так, на 2–3 серпня безкоштовну програму у рамках акції запропонували десять музеїв міста, серед яких: Львівський музей історії релігії, Народний музей Тараса Шевченка, Національний музей-меморіал жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького” та інші.

Черкаський музей „Кобзаря” підготував виставку до 95-річчя репресованого письменника А. Хименка, який творив під псевдонімом Андрій Химко. За своє життя цей автор зміг видати тільки одну книгу, а всі інші вийшли вже після його смерті. Це друга така виставка, першу проводили 10 років тому. Нині ж було зібрано речі письменника, його рукописи та ділові папери.

16 серпня на території Державного історико-культурного заповідника „Трипільська культура”, що у селищі Легедзине на Черкащині, понад 300 осіб взяли участь у трипільській толоці. Музейне свято супроводжувалося майстер-класами із гончарства, ліплення із глини, плетіння бісером та соломою тощо.

На початку серпня науковці обстежували архітектурні пам'ятки Деражні Хмельницької області з метою створення опорного історико-культурного плану міста. І виявили рештки замку, збудованого, очевидно, в першій половині XVII століття. Ідентифікувати його фахівцям допомогла знаменита мапа французького картографа Боплана, на якій зображені фортифікаційні споруди тих часів.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. У столиці проходила акція зі збирання волонтерами книжок для бібліотек Слов'янська Донецької області. Загалом надійшло понад 2 тис. примірників. Перелік необхідної літератури склали місцеві бібліотекарі та викладачі. Просили передусім художні твори (сучасну українську літературу і класику), підручники й дитячі книжки. В акції взяли участь як пересічні кияни, так і письменники та видавництва. Приносили

переважно нові й недешеві видання – були навіть художні альбоми. Понад 400 підручників передали представники відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна”.

Бібліотеками підготовлено заходи до: 195-річчя від дня народження українського письменника, фольклориста, перекладача П. Куліша; 180-річчя від дня народження українського письменника, публіциста, перекладача, драматурга, фольклориста і освітнього діяча Ю. Федьковича; 90-річчя від дня народження українського письменника П. Загребельного, 75-річчя від дня народження українського поета, кінодраматурга і перекладача П. Мовчана, а також 265-річчя від дня народження німецького поета, прозаїка, драматурга Й. В. Гете; 265-річчя від дня народження російського письменника і філософа О. Радищева; 100-річчя від дня народження фінської письменниці шведського походження Т. Янссон.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. 5 липня в київському „Гідропарку” відбувся фестиваль „Молодості присвячується”, організований Міжнародним благодійним фондом Хороших справ за підтримки Міністерства культури України. Учасниками заходу могли стати усі бажаючі незалежно від вікової категорії. Вони змагалися у танцювальних та пісенних конкурсах, відвідали різноманітні майстер-класи та подивилися концерт за участю вітчизняних естрадних виконавців.

З 16 по 18 серпня у Міжнародному дитячому центрі „Артек” в Автономній Республіці Крим відбувся щорічний пісенний конкурс молодих виконавців „Дитяча Нова Хвиля – 2014”, переможцем якого став 11-річний українець А. Бойко з Києва.

З 1 по 3 серпня у Луцьку тривав VIII Всеукраїнський фестиваль альтернативної музики „Бандерштат”, на який з’їхалися учасники з Києва, Слов’янська, Дрогобича, Закарпаття, Вінниці, Житомира, Івано-Франківська, Світловодська, Харкова, Донецька та інших міст України, а також із-за кордону. У програмі заходу відбулися: виступи популярних музичних гуртів, майстер-класи у дитячому містечку, гутіркова (розмовна) сцена, виставка про УПА, літературна сцена, виставка місцевих митців „Пам’ятати заради майбутнього”, а також благодійний аукціон, зібрані кошти від якого будуть надані сім’ям військових, що загинули чи отримали поранення в антитерористичній операції.

У Трускавці Львівської області упродовж трьох днів проходив Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості „Єдина країна”. В його рамках виступили близько 200 дітей з різних міст країни. На одній сцені зібралися показати свої номери артисти, гімнасти, балерини, фокусники, естрадні та оперні співаки. На фестивалі також виступили народний артист України В. Павлік, заслужені артисти України Н. Карпа, Д. і Н. Яремчуки, К. Давиденко, джазова вокалістка А. Кряж і співачка О. Штефан. А зібрані на концерті гроші пішли на придбання бронешлемів для українських військових. Усі учасники фестивалю „Єдина країна” є переможцями телевізійного проекту „Зіркафест”, організатора цього заходу.

1–3 серпня у селищі Урич Сколівського району Львівської області відбувся фестиваль древньоруської культури „Ту стань! – 2014”. Цьогоріч формат фестивалю – це поєднання військового табору та середньовічного містечка з ярмарком. На відвідувачів чекали імпровізовані подвір'я, на яких можна було ознайомитися з технологіями виготовлення та обробки основних матеріалів, побачити бої воїнів-русичів, монголо-татар та балтів, почути виступи вуличних музикантів тощо. Утім, гості заходу й самі мали змогу повправлятися в майстерності бою та ремеслі предків, пограти на давніх музичних інструментах, взяти участь у штурмі фортеці, навчитися середньовічних танців тощо.

Традиційний фестиваль „Кришталевий дельфін” на Чорноморському узбережжі Миколаївщини, у дитячому таборі „Орлятко”, цього разу був присвячений темі миру в Україні й зібрав понад 300 учасників. Більшість із них – діти, які приїхали на відпочинок з Донецької й Луганської областей. Вони виступали у вишиванках і національних костюмах, звучали українські пісні. Переможці одержали дипломи.

У Великих Сорочинцях Миргородського району Полтавської області під гаслом „Україна єдина!” проходив Сорочинський ярмарок, який традиційно мав широку культурну програму. Так, на захід було запрошено 68 гуртів з різних областей України. Участь в ярмарку також взяли майстри різних ремесел: гончарі, теслі, ковалі та інші. В рамках ярмарку також було організовано акцію із перерахування коштів на потреби бійців батальйону „Полтава” із зони АТО.

У Миколаєві відбулося традиційне театралізоване свято, яке щорічно проводиться напередодні дня міста. Інсталяція „На балу в адмірала” цього разу проводилася на літньому майданчику Будинку офіцерів флоту – присвячена вона 190-річчю його створення і водночас 225-річчю Миколаєва. Творчі колективи міста об'єдналися, щоб представити шоу, яке відтворювало атмосферу
позами

нулого століття. А центральною подією стало музично-хореографічне дійство „Миколаїв – місто адміралів”.

Рядом культурно-мистецьких заходів було відзначено 450-річчя заснування міста Радивилів Рівненської області та 1035-ту річницю від дня заснування міста Долина Івано-Франківської області.

До Дня міста у Харкові, в Центральному парку культури і відпочинку ім. М. Горького, відбулося відкриття виставки близько 80 фотографій. Експозиція представила широкому колу відвідувачів сторінки історії Харкова. Щорічна виставка про Харків відбувалася вже в’ятнадцяте. Цьогорічною її особливістю стали раритетні знімки парку імені Горького, який 23 серпня відсвяткував свій день народження.

У центрі Одеси, на вулиці Дерибасівській, під час 4-го ентофестивалю „Вінок Дунаю” для відвідувачів провели майстер-класи з різних ремесел. Виступали творчі колективи, демонструвалися роботи з бісеру, лози, тканини, глини, бронзи, скла та соломки.

Матеріал підготувала

Наймушина Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення інформації

Комп’ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 02.10.2014. Умовн. друк. арк. 0,93. Б/т. Зам. 105. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12